

СЛОВО В САКРАЛЬНОМУ СТИЛІ

Олександр Мирончук

НОМІНАЦІЯ ЧИНУ СВЯТОСТІ ПРЕПОДОБНОСПОВІДНИК/ ПРЕПОДОБНОСПОВІДНИЦЯ В ІСТОРІЇ РЕЛІГІЙНОГО СТИЛЮ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ

Назви чинів святості як окрема частина агіографічної термінології, що належить до терміносистеми релігійного стилю, в українському мовознавстві не були об'єктом наукового вивчення. Відчуваючи потребу заповнення цієї лакуни, зосереджуємо увагу на назві одного з них — *преподобносповідник/преподобносповідниця*.

Преподобносповідник — святий Новозавітної церкви з ченців (монахів), який відкрито проголошує свою віру під час гоїнь, зазнав мук за віру, але, на відміну від мучеників, залишився живим.

Лексема *преподобносповідник* термінологізувалася у ХХІ ст. Її фіксують насамперед електронні церковно-релігійні джерела: 14 серпня 1870 року народився *преподобносповідник Сергій (Сребрянський)* (Сайт «Православ'є в Україні»); *преподобносповідник Іоанн (Кевролетін)* (14/27 січня 1961) (Офіційний сайт РПЦ). Поширення цього складного слова в українській релігійній сфері пов'язане з опублікованою у Москві книгою «Миняя общая новомученикам и исповедникам Российским» (М., 2011), яка містить окрему службу церковнослов'янською мовою святим цього чину. Ця праця чекає на свій переклад українською мовою та повноцінне входження назви чину свя-

тості *преподобносповідник* до української мовної практики в конфесійній сфері.

Слово *преподобносповідник* відносно нове. У XIII-XX ст. відповідне значення у структурі агіоніма передавали дві лексеми — назви окремих чинів святості — *преподобний* і *сповідник*, напр.: *память преподобного отца нашего Максима исповедника* (Месяцеслов по церковному обиходу XIII в. // Макарий (Булгаков), митр. История Русской Церкви. — М., 1995. — Т. 2. — С. 588); *преп. іспов. Іоана Психайта* (Український Православний Календар на 1960 рік. — [Бавнд-Брук], [1959]. — С. 26).

Сучасна релігійна практика засвідчує вживання обох варіантів: *преподобносповідник*, *преподобний* і *сповідник*, напр.: *прп. Сергія спов.* (З реліг. періодики); *прп. Іоанна, спов.* (З реліг. періодики).

У релігійному стилі термін *преподобносповідник* може функціонувати як синонім до *преподобномученик*. Так, святий Володимир співвідноситься то з чином святості *преподобносповідник*, то з чином святості *преподобномученик*, напр.: *преподобномученика Володимира* (З церковного календаря); *Ось як відгукувався про ці уявлення преподобносповідник Володимир (Терентьев)* (Інтернет-журнал «Амвон»).

Електронні церковно-релігійні джерела засвідчують також функціонування спорідненої назви чину святості жіночого роду *преподобносповідниця*, напр.: *Преподобносповідниця Параскева (Матієшина) все життя присвятила Господу і людям, допомагаючи їм побачити світло віри православної* (Сайт «Православ'є в Україні»).

Отже, релігійний стиль української мови загалом та терміносистема «чин святості» зокрема активно розвиваються і поповнюються новими словотвірними зразками.